

- är producerad av Folkbildningsrådet i samarbete med Kulturens Bildningsverksamhet och Sveriges Film- och Videoförbund

4 ”Från papper till plats”

– gör ett bildmanus och hitta bra inspelningsplatser

Nu har du ett manus i din hand och förhoppningsvis har du hittat alla personer som vill vara med framför och bakom kameran. Vad gör du nu?

Det är nu du måste försöka hitta de platser du vill spela in din film på. Återgå till den filmen du ser i din fantasi, vilka detaljer är det som du känner är mest utmärkande? Är det något som är extra viktigt för just handlingens skull?

När man ska hitta en plats att filma på så är det enklaste att hitta en redan befintlig plats (så kallad location), om man vill spela in något i en filmstudio kommer det att bli både mer komplicerat – och ofta väldigt dyrt. En studioinspelning kräver också en stor grupp av extra personal som ibland också är kopplad till studion, så fortsättningsvis kommer den här informationen att utgå från en location-inspelning.

Det enklaste är naturligtvis att spela in sin film i sitt eget hem. Då är det man själv som bestämmer när och hur länge man filmar, det behövs heller inget tillstånd från myndigheter eller liknande.

Om man av någon anledning inte kan/vill spela in filmen i sitt hem så kan man naturligtvis fråga vänner och bekanta om man skulle kunna få filma hemma hos dem.

Se upp med att filma i offentliga miljöer, vissa ställen är det t.o.m. förbjudet att filma i. Därför är det extra viktigt att alltid fråga om lov innan man tar med sig kameran och börjar inspelningen. Ställ gärna denna fråga i god tid – vissa ställen kräver skriftlig ansökan och det kan ta flera veckor att få ett svar och godkännande. Filma ALDRIG något utan att först ha frågat ansvarig för platsen om lov som man vill spela in på!! En bra grej att göra är att fråga redan då man skriver sitt manus – om man redan då vet vilken inspelningsplats man har som önskemål. Då har man undanröjt mycket problem under inspelningsprocessen och man slipper bli besviken över att inte det var tillåtet att filma på just den platsen som man hade planerat.

Får du inte tillstånd att filma på just den platsen som du önskar, använd din fantasi och försök att konstruera den miljön du eftersöker på en annan plats. Vill du t.ex. filma i sjukhusmiljö så kanske det inte alltid är så lätt att få tillstånd att spela in på ett riktigt sjukhus, men fråga gärna hos din lokala vårdcentral om de har något rum du skulle kunna få använda. Är detta heller inte möjligt så kanske du kan få låna med några saker från vårdcentralen till din inspelning som du sedan kanske kan arrangera upp i en annan tom lokal – t.ex. ett kontorsrum som är tomt på saker. Är även denna möjlighet stoppad så får man använda sin fantasi och på andra sätt försöka lösa problemet.

Det gäller att försöka tänka i andra och nya banor, då brukar man på ett smidigt sätt kunna lura sin publik att tro att man varit på en helt annan plats och filmat och då blir också ens historia direkt mycket mer trovärdig.

När du hittat dina inspelningsplatser så är det dags att börja rita ett bildmanus.

Läs din första scen i ditt manus och fundera över hur du vill att den ska se ut i den färdiga filmen.

Vilka karaktärer är med i scenen, vad gör de, hur rör de sig genom scenens gång, var är alla när scenen börjar och var är dessa karaktärer när scenen slutar?

Har du en fotograf med i din produktion som ska vara med och filma, så är det lämpligt att nu ha ett möte och tillsammans diskutera igenom vad som händer i varje scen, var kameran ska vara placerad och vilket utsnitt bilden ska ha (helbild, halvbild eller närbild). Är det viktigt att publiken ska se vad alla gör i scenen, då bör man ha en helbild. Är det viktigt att se att en tår trillar nedför någon karaktärs kind, då är tipset att satsa på en närbild. Vill man visa lite känslor från en karaktär men samtidigt också få med lite av kroppsspråket, ja då är det nog lämpligast med en halvbild. Fundera igenom vad du vill säga med varje karaktär, vad den gör och vad det är som händer i scenen. Gör man detta arbete grundligt och noga så kommer det att löna sig vid det färdiga resultatet då din film är inspelad och klar.

Rita sedan upp små teckningar i rutor så att du vet vilka bilder du behöver filma och vid vilket tillfälle i scenen (onödigt att filma igenom hela scenen om du bara tänker använda det aktuella bildutsnittet i en jätteliten del av scenen). Dessa teckningar kommer sedan under inspelningen att vara din – och din fotografs – karta genom själva inspelningsperioden.

Då hela filmen är uppritad i ett bildmanus är det lämpligt att börja kika på vilka bilder som ska filmas på samma location (inspelningsplats). Är det samma inspelningsplats till t.ex. scen 3, 5, 6 och 10...ja då spelar man in dessa scener samtidigt. Det är ett väldigt effektivt sätt att filma och det är så som man gör professionellt också, då har du filmat klart på denna plats och kan sedan gå vidare till nästa inspelningsplats för att filma de scener som tillhör just den location.

Det är sedan i klippningen som man lägger scenerna i "rätt ordning" så att man där bildar en komplett film, men mer om detta i avsnittet som handlar om klippning.

Ditt bildmanus kan nu flera personer ha nytta av att titta på. Det är kanske inte alltid så lätt att i ord förklara för skådespelare och team hur man tänker gällande det färdiga resultatet, men en bild säger ju mer än tusen ord och i det här fallet stämmer det verkligen. Är du inte något proffs på att teckna, rita bara streckgubbar – de är absolut till stor hjälp även om de är väldigt enkelt gjorda.

Gör gärna en sammanställning på vilka scener du ska filma på vilka locations, var också extra noggrann med detta arbete. Be gärna någon annan att kika på din sammanställning och jämföra med manus, så inte någon scen trillat bort och glömts...det ställer i så fall till stora problem längre fram. Gör du detta arbete grundligt så kommer du att ha bra kontroll på att du får med dig alla scener och inte missar någon, det är alltid tråkigt att behöva be om att få komma tillbaka till en plats för att filma mer i efterhand. Det kan också vara svårt att efterkonstruera allt för att det än en gång ska kunna se trovärdigt ut och sedan också få det att passa in i det övriga materialet som filmades tidigare.